

SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS,

9. oktoober 2014,

elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) vajavad eelnevat reguleerimist

(EMPs kohaldatav tekst)

(2014/710/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv), ⁽¹⁾ eriti selle artikli 15 lõiget 1,

võttes arvesse elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud ameti (BEREC) ja sidekomitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiiviga 2002/21/EÜ on kehtestatud elektroonilise side sektori uus õiguslik raamistik, millega muu hulgas püütakse nimetatud sektorit ühtlustada, kaasates kõiki asjaomaseid elektroonilisi sidevõrke ja -teenuseid. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2009/140/EÜ ⁽²⁾ on õigusliku raamistiku eesmärk muu hulgas turukonkurentsi arendes järk-järgult vähendada sektori eelnevat reguleerimist ning lõpuks jõuda selleni, et elektrooniline side oleks reguleeritud üksnes konkurentsioigusega.
- (2) Seetõttu on käesoleva soovitus eesmärk kindlaks määrata need toote- ja teenuseturud, mille puhul eelnev reguleerimine on õigustatud vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 lõikele 1. Eelneva reguleerimise eesmärk on luua järjepidevalt tõhusal konkurentsil põhinev jaeturg, millest kokkuvõttes saab kasu tarbija. Kuna võib prognoosida innovatsiooni ja konkurentsi paranemist, siis tõenäoliselt leiavad riikide reguleerivad asutused, et jaeturul on üha enam konkurentsi, kuigi hulgiturgu ei reguleerita.
- (3) Asjaomaste turgude mõiste võib aja jooksul muutuda, kui muutuvad toodete ja teenuste omadused ning nõudluse ja pakkumise asendusvõimalused. Komisjoni soovitus 2007/879/EÜ ⁽³⁾ on kehtinud juba üle kuue aasta ja nüüd on asjakohane see läbi vaadata, kuna turg on pärast selle vastuvõtmist muutunud. Soovitus 2007/879/EÜ asendatakse käesoleva soovitusega, milles tulevast turgude läbivaatamist silmas pidades esitatakse suuniseid riikide reguleerivatele asutustele.
- (4) Direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 lõike 1 kohaselt peab komisjon kindlaks määrama selliste omadustega turud elektroonilise side sektoris, mille puhul võib olla põhjendatud regulatiivsete kohustuste kehtestamine kooskõlas konkurentsioiguse põhimõtetega. Käesolevas soovitus esitatakse elektroonilise side sektori tooteturgude kindlaksmääramisel konkurentsioiguse põhimõtetest.

⁽¹⁾ EÜTL 108, 24.4.2002, lk 33.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/140/EÜ, 25. november 2009, millega muudetakse direktiive 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta, 2002/19/EÜ elektrooniliste sidevõrkudele ja nendega seotud vahenditele juurdepääsu ja vastastikuse sidumise kohta ning 2002/20/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenustega seotud lubade andmise kohta (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37).

⁽³⁾ Komisjoni soovitus 2007/879/EÜ, 17. detsember 2007, elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) on tundlikud eelneva reguleerimise suhtes (ELT L 344, 28.12.2007, lk 65).

- (5) Vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 lõikele 3 määratleb riigi reguleeriv asutus kooskõlas konkurentsioiguse põhimõtete ja käesolevat soovitusel täies ulatuses arvesse võttes riigi olukorrale vastavad asjaomased turud, eelkõige riigi territooriumil paiknevad asjaomased geograafilised turud.
- (6) Vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artikli 16 lõikele 3 kehtestatakse eelnevad regulatiivsed kohustused ainult selliste turgude suhtes, kus puudub tõhus konkurents. Põhjenduse 27 kohaselt on silmas peetud turgusid, kus on üks või mitu märkimisväärse turujõuga ettevõtjat ning kus konkurentsiprobleemi lahendamiseks ei piisa siseriikliku ja ELi konkurentsioiguse õiguskaitsevahenditest. Konkurentsioiguse analüüs peaks hõlmama ka analüüsi selle kohta, kas turg vastab tulevikus konkurentsioigusele ja kas tõhusa konkurentsioiguse puudumine on seetõttu kestev või mitte.
- (7) Selleks, et kindlaks määrata hulgiturud, mis vajavad eelnevat reguleerimist, peaksid komisjon ja riigi reguleeriv asutus kõigepealt analüüsima vastavaid jaeturgusid. Jaeturu analüüsimisel võetakse arvesse nõudluse ja pakkumise asendatavust tulevikus teatava ajavahemiku jooksul. Asjaomaste turgude kindlaksmääramisel vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 lõikele 3 peaksid riikide reguleerivad asutused kindlaks tegema geograafilise piirkonna, kus konkurentsitingimused on sarnased või piisavalt ühetaolised ning mis erineb naaberpiirkondadest, kus konkurentsitingimused on märkimisväärselt erinevad, võttes eelkõige arvesse seda, kas ettevõtja, kes võib olla märkimisväärse turujõuga ettevõtja, tegutseb ühetaoliselt kogu oma võrgupiirkonnas, ning kas konkurentsitingimuste erinevuste tõttu on tema tegevus mõnes piirkonnas piiratud, teistes aga mitte.
- (8) Tuleks hinnata, kas tulevikus valitseb jaeturudel tõhus konkurents, kui puudub olulise turujõu tuvastamisest tingitud turu reguleerimine. Teisest küljest tuleks analüüsi tegemisel arvesse võtta mõju, mida muud laadi reguleerimine avaldab asjakohas(t)ele jae- ja hulgiturule või -turgudele kogu asjaomasel perioodil.
- (9) Turuanalüüsi läbiviimisel vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklile 16 tuleks turgu analüüsida tuleviku seisukohalt, võttes lähtepunktiks olemasolevad turutingimused. Analüüsida tuleks seda, kas tulevikus on turul toimiv konkurents või kas konkurentsioiguse puudumine on püsiv, võttes arvesse eeldatavaid ja prognoositavaid muutusi turul ⁽¹⁾.
- (10) Juhul kui asjaomasel turul tulevikus puudub tõhus konkurents, sest turgu eelnevalt ei reguleerita, tuleks kooskõlas direktiivi 2002/21/EÜ artikliga 16 analüüsida vastavaid hulgiturgusid, mis vajavad eelnevat reguleerimist. Kui analüüsitakse asjaomase hulgituru (asjaomaste hulgiturgude) ulatust ja sellel esinevat turujõudu, et teha kindlaks, kas turul on tõhus konkurents, tuleks arvesse võtta otseseid ja kaudseid konkurentsipiiranguid sõltumata sellest, kas need piirangud tulenevad elektroonilistest sidevõrkudest, elektroonilise side teenustest või muud liiki teenustest või rakendustest, mis on lõppkasutaja seisukohast võrreldavad ⁽²⁾. Seevastu juhul, kui asjaomasel jaeturul valitseb tulevikus tõhus konkurents ka juhul, kui asjaomast hulgiturgu (asjaomaseid hulgiturgusid) ei reguleerita, peaks riigi reguleeriv asutus jõudma järeldusele, et hulgituru reguleerimine ei ole enam vajalik. Sellisel juhul tuleks analüüsida asjaomast hulgiturgu (asjaomaseid hulgiturge) ja hinnata nende eelneva reguleerimise lõpetamise võimalusi. Kui hulgiturud on tarneahelas vertikaalselt seotud, tuleb kõigepealt analüüsida seda hulgiturgu, mis on tarneahelas asjaomasest jaeturust kõige kaugemal asuv eelnev turg.
- (11) Lisas loetletud hulgiturgude omadused on sellised, mis võivad osutada nende turgude eelneva reguleerimise vajalikkusele. Need turud vastavad kokkuvõttes järgmisele kolmele kumuleeritavale kriteeriumile, mis olid esitatud käesoleva soovitusel varasemates versioonides ja mille abil määrati kindlaks turud, kus eelnev reguleerimine on vajalik. Esimene kriteerium on tugevate ja alaliste turutõkete olemasolu. Arvestades elektroonilise side turgude dünaamilist iseloomu ja toimimist, tuleb võimalike eelnevat reguleerimist vajavate asjaomaste turgude kindlaksmääramiseks tehtavates analüüsidest arvestada ka võimalusega, et turutõkked teatava aja jooksul ületatakse. Teine kriteerium on küsimus, kas turu struktuur võimaldab saavutada toimiva konkurentsioiguse analüüsitava ajavahemiku jooksul. Selle kriteeriumi rakendamisel uuritakse infrastruktuuripõhise ja muu konkurentsioiguse olukorda turutõkete turul. Kolmas kriteerium on tingimus, et kõnealuste turutõkete kõrvaldamiseks ei piisa ainult konkurentsioiguse kohaldamisest. Peamised näitajad, mille alusel saab hinnata esimese ja teise kriteeriumi täitmist, on sarnased

⁽¹⁾ Komisjoni suunised turuanalüüsi ja olulise turuvõimu hindamise kohta vastavalt ühenduse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste reguleerimise raamistikule (2002/C 165/03), punkt 20.

⁽²⁾ Näiteks sidevõrkude abil osutatavad OTT-teenused (ingl k *over-the-top*) ei asenda veel elektroonilise side teenuste pakkujate teenuseid, kuid tehnoloogia areneb ja OTT-teenuste kasutamine lähematel aastatel tõenäoliselt laieneb.

näitajaile, mille alusel uuritakse turul märkimisväärse turujõu olemasolu tulevikus. Nendeks on eelkõige turutõkete näitajad reguleerimise puudumise puhul (sealhulgas pöördumatute kulude ulatus), turu struktuuri, turu toimimise ja dünaamika näitajad, sealhulgas ka turuosade ja nende suundumuste ning turuhindade ja nende suundumuste näitajad, ning konkureerivate võrkude või infrastruktuuride ulatus ja katvus.

- (12) Käesoleva soovitus eesmärgist lähtudes on esimese kriteeriumi seisukohalt asjakohased kaht tüüpi turutõkked: struktuursed tõkked ning õiguslikud ja regulatiivsed tõkked. Struktuursed turutõkked tulenevad algtasemest või nõudluse tingimustest, mis loovad asümmeetrilised tingimused turu valitsejate ja uute turuosaliste vahel, mis takistavad viimaste turuletulekut või välistavad selle. Näiteks võib suuri struktuurseid turutõkkeid täheldada nende turgude puhul, mida iseloomustavad absoluutsed kulueelised, oluline mastaabisääst ja/või mitmekülsussääst, mahupiirangud ja suured pöördumatud kulud. Sellega seotud struktuursed tõkked võivad esineda ka juhul, kui teenuse pakkumiseks on vaja võrgukomponenti, mida ei saa tehniliselt dubleerida või siis on seda võimalik teha vaid sellise hinnaga, mis muudab selle konkurentidele majanduslikult kahjulikuks.
- (13) Õiguslikud ja regulatiivsed tõkked ei põhine majanduslikel tingimustel, vaid tulenevad õigus-, haldus- või muudest meetmetest, millel on otsene mõju ettevõtjate turuletulekule ja/või nende positsioonile asjaomasel turul. Turuletulekut takistavate või seda välistavate õiguslike ja reguleerivate tõkete näiteks saab tuua selliste ettevõtete arvu piiramise, kes saavad kasutada mingit spektrit, et pakkuda sellel põhinevaid teenuseid. Õiguslike ja regulatiivsete tõkete näiteks on ka hinnakontroll ja muud hinnaga seotud meetmed, mida kohaldatakse ettevõtjate suhtes ning mis mõjutavad mitte ainult turuletulekut, vaid ka ettevõtete positsiooni turul. Kui õiguslikud ja regulatiivsed meetmed on võimalik teatava aja jooksul kaotada, ei saa neid tavapärasel juhul käsitada esimesele kriteeriumile vastavate turutõketeena.
- (14) Turutõkked võivad minetada oma olulisuse ka innovatsioonipõhistel turgudel, mida iseloomustab tehnoloogia pidev areng. Selliste turgude puhul tulenevad konkurentsipiirangud sageli võimalike turule tulevate konkurentide uuendustest. Innovatsioonipõhistel turgudel võib tekkida dünaamiline või pikemaajaline konkurents ettevõtete vahel, kes ei ole tingimata konkurendid olemasoleval „stabiilsel” turul. Käesoleva soovitusiga määratakse kindlaks turud, mille puhul eeldatakse, et turutõkked püsivad kauem kui ettenähtavas tulevikus. Hindamisel, kas turutõkked jäävad reguleerimise puudumisel püsima, on vaja kontrollida, kas majandussektoris on õnnestunud turule sageli ja edukalt siseneda ja kas turule sisenemine on olnud või on edaspidi piisavalt kiire ja pidev turuvõimu piiramiseks. Turutõkete olulisus sõltub muu hulgas ka kasumlikuks tegevuseks vajalikust minimaalsest võimsusest ja pöördumatutest kuludest.
- (15) Isegi kui turul esineb olulisel määral turutõkkeid, võivad muud struktuursed asjaolud mõjuda nii, et tõhus konkurents analüüsitava aja jooksul siiski tekib. Toimiva konkurentsi arengu tulemusel peaks turul, kus puudub eelnev reguleerimine, tekkima toimiv konkurents läbivaatamisperioodi jooksul või turudünaamika peaks nimetatud perioodi jooksul osutama selgelt sellele, et toimiv konkurents tekib pärast läbivaatamisperioodi lõppu. Tehnika areng ning toodete ja turgude lähenemine võivad suurendada turu dünaamikat, millega kaasneb konkurentsivõime eri tooteturgude ettevõtjate vahel. See võib esineda turgude puhul, millel on piiratud, kuid piisav arv eri hinnasstruktuuridega ettevõtjaid ja kus valitseb hinnaelastne nõudlus. Lisaks võib sellisel turul esineda ülevõimsust, mis võimaldab konkureerivatel ettevõtetel sageli vastuseks konkurenti hinnatõusule oma toodangu/teenuse mahte kiiresti suurendada. Sellistel turgudel võivad turuosad aja jooksul muutuda ja/või hinnad langeda.
- (16) Kolmas kriteerium võimaldab hinnata, kas konkurentsioiguse alusel on võimalik kehtestada parandusmeetmeid, mis kõrvaldaksid väljaselgitatud pideva(d) turutõrke(d), eelkõige arvestades, et eelnevad regulatiivsed kohustused võivad edukalt takistada konkurentsioiguse rikkumist. Konkurentsioiguse alusel sekkumine ei ole tõenäoliselt piisav, näiteks kui sekkumismeetmed turutõrgete kõrvaldamiseks on väga ulatuslikud või kui sage ja/või kiire sekkumine on möödapääsmatu. Seetõttu juhul, kui ainult konkurentsioiguse kohaldamisest väljaselgitatud pidevate turutõrgete kõrvaldamiseks ei piisa, tuleks konkurentsioigusega kokkusobiva täiendusena kaaluda ka eelneva reguleerimise kehtestamist.

- (17) Kõnealuse kolme kumulatiivse kriteeriumi kohaldamine peaks piirama elektroonilise side sektori nende turgude arvu, mille suhtes on kehtestatud eelneva reguleerimise kohustus, ning aitama seega saavutada reguleeriva raamistiku ühte eesmärki — vähendada areneva konkurentsi tingimustes järk-järgult sektoripõhist eelnevat reguleerimist. Turgu, mille puhul mõni kolmest kriteeriumist jääb täitmata, ei saa turgu pidada turuks, kus on vajalik eelnev reguleerimine.
- (18) Selleks et lahendada võimalikke konkurentsiprobleeme seotud järgneval turul (järgnevatel turgudel), peaks piisama hulgituru eelnevast reguleerimisest. Järgneva turu eelnev reguleerimine on vajalik ainult juhul, kui seotud eelneva hulgituru (eelnevate hulgiturgude) eelnevast reguleerimisest hoolimata ilmneb järgneval turul ikkagi märkimisväärt turujõudu. Kuna reguleerimise abil on konkurents paranenud, määratletakse käesoleva soovitusena kindlaks ainult asjaomased hulgiturud. Usutavasti saab nende reguleerimise teel kõrvaldada hulgitasandil tõhusa konkurentsi puudumise, mis omakorda on seotud jaeturudel tuvastatud turutõrgete põhjuseks. Kui riigi reguleeriv asutus siiski tõendab, et hulgiturul sekkumine jäi edutuks ning et asjaomase jaeturu puhul on täidetud kõik kolm käesolevas soovitusena nimetatud kriteeriumi, võib eelnevat reguleerimist vajada asjaomane jaeturg.
- (19) Lisas loetletud turud on kindlaks määratud kõnealuse kolme eelnimetatud kumulatiivse kriteeriumi alusel. Riikide reguleerivad asutused peaksid lähtuma eeldusest, et need turud vastavad kõigile kolmele kriteeriumile. Kui riigi reguleeriv asutus jõuab järeldusele, et määratletud jaeturul (-turgudel) valitseb jätkusuutlik konkurents ka ilma hulgiturgusid reguleerimata, tuleb tal järeldada, et on kadunud vajadus ka hulgiturgude eelneva reguleerimise järele.
- (20) Riigi reguleeriv asutus võib oma riigi olukorrast lähtudes hinnata lisas loetletud turgude vastavust osutatud kolmele kriteeriumile. Riigi reguleeriv asutus võib langetada otsuse selle kohta, kas tema riigi olukorra puhul on kõnealused kolm kriteeriumi täidetud või mitte. Kui mõni turg ei vasta kõigile kolmele käesolevas soovitusena loetletud kriteeriumile, ei tohiks riigi reguleeriv asutus selle turu suhtes regulatiivseid kohustusi kehtestada.
- (21) Riikide reguleerivad asutused võivad kindlaks määrata ka muid turgusid peale käesolevas soovitusena loetletud turgude, ja analüüsida neid kolme kriteeriumi alusel. Kui riigi reguleeriv asutus jõuab järeldusele, et jaeturul, millel puudub eelnev reguleerimine, puudub ka tõhus konkurents, ja kavatseb vastavat hulgiturgu (vastavaid hulgiturge) reguleerida olenemata sellest, kas need on või ei ole käesolevas soovitusena loetletud, peaks ta igal juhul teostama kolmel kriteeriumil põhineva analüüsi. Kõigepealt analüüsitakse seda hulgiturgu, mis vertikaalses tarneahelas on asjaomasest jaeturust kõige kaugemal asuv eelnev turg. Riigi reguleeriv asutus peaks üksteise järel, kuni jaeturuni (-turgudeni) välja, analüüsima reguleeritud eelnevatele sisendturgudele järgnevaid turgusid, et teha kindlaks, kas neil turgudel valitseks tõhus konkurents ka juhul, kui eelnevatel turgudel kohaldatakse reguleerimist.
- (22) Hinnates, kas riigi olukorrast lähtudes on vaja jätkata komisjoni soovitusena 2003/311/EÜ⁽¹⁾ ja soovitusena 2007/879/EÜ lisasse kantud turgude eelnevat reguleerimist, peaksid riikide reguleerivad asutused nende kolme kriteeriumi alusel analüüsima ka neid turgusid, mis on käesoleva soovitusena lisast küll eemaldatud, kuid mille suhtes kohaldatakse reguleerimist riigi olukorra tõttu.
- (23) Vastavalt direktiivile 2002/21/EÜ ei tohi uutele tekkivatele turgudele kehtestada põhjendamatuid eelnevaid regulatiivseid kohustusi, isegi kui ilmneb esimese turule tulija eelis. Uute tekkivate turgudena käsitatakse tooteid või teenuseid, mille puhul on nende uudsuse tõttu raske ennustada nõudluse tingimusi või turule sisenemise ja toote või teenuse pakkumise tingimusi ning mida on seetõttu raske analüüsida ka kolme eespool nimetatud kriteeriumi kohaselt. Uute tekkivate turgude suhtes põhjendamatute eelnevate regulatiivsete kohustuste kehtestamata jätmise

⁽¹⁾ Komisjoni soovitus 2003/311/EÜ, 11. veebruar 2003, elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) on tundlikud eelneva reguleerimise suhtes (ELT L 114, 8.5.2003, lk 45).

eesmärk on edendada innovatsiooni vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artiklile 8; samal ajal tuleb vältida olukorda, kus juhtivad ettevõtted piiravad juurdepääsu sellistele turgudele, nagu on viidatud ka komisjoni turuanalüüsi ja märkimisväärse turujõu hindamise suunistes ühenduse elektrooniliste sidevõrkude ja teenuste reguleerivas raamistikus (¹). Olemasoleva infrastruktuurivõrgustiku järkjärguline uuendamine ei vii enamasti uue või tekkiva turu kujunemiseni. Toote asendatavuse puudumine tuleb kinnitada nii nõudluse kui pakkumise poolel, enne kui saab järeldada, et see ei ole ühegi olemasoleva turu osa. Uute jaateenuste tekkimisel võib tekkida ka uus tuletatud hulgiturg, kuna kõnealuseid jaateenuseid ei saa enam osutada olemasolevaid hulgitooteid kasutades.

- (24) Riikide reguleerivad asutused taevad käesoleva soovitusel kohase kolmel kriteeriumil põhineva analüüsi tulemused, juhul kui see kuulub direktiivi 2002/21/EÜ artikli 7 lõike 3 kohaldamisalasse, kättesaadavaks komisjonile, BERECile ja teiste riikide reguleerivatele asutustele. Riigi suhtes, kes ei tee liikmesriikidevahelist kaubandust direktiivi 2002/21/EÜ põhjenduses 38 kirjeldatud viisil mõjutavat meetme eelnõu teatavaks, võidakse algatada rikkumismenetlus.
- (25) Soovitusel lisas loetletud turgude hulgest on välja arvatud kaks turgu, mis olid kantud soovitusel 2007/879/EÜ esitatud loetellu (esimene ja teine turg), kuna need ei vasta enam kolmele kriteeriumile. Järeldused tehakse liidu kui terviku kohta, kuid eeldatavad ja prognoositavad muutused turul võivad liikmesriigiti mõnevõrra erineda. Seetõttu võivad riikide reguleerivad asutused riigi konkreetset olukorda arvesse võttes leida, et ilma hulgiturul asjakohaseid ja proportsionaalseid parandusmeetmeid võtmata puudub tulevikus tõhus konkurents soovitusel 2007/879/EÜ esimesel turul ja soovitusel 2007/879/EÜ teise turuga seotud jaeturgudel. Seda silmas pidades ning tingimusel, et järgmisel läbivaatamisperioodil vastab riigi olukord kolmele kriteeriumile, võivad riikide reguleerivad asutused pidada põhjendatuks hulgiturgudel eelneva regulatiivse sekkumise jätkamist. Ülejäänud soovitusel 2007/879/EÜ loetletud turgudel tuleb eelnevat reguleerimist jätkata, kuigi soovitusel 2007/879/EÜ neljanda, viienda ja kuienda turu vahelisi piire on muudetud. Nendele turgude piiritlemisel võtavad riikide reguleerivad asutused arvesse oma riigi olukorda,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE SOOVITUSE:

1. Riigi olukorrale vastavate asjaomaste turgude määramiseks direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 lõike 3 kohaselt analüüsivad riigi reguleerivad asutused lisas nimetatud toote- ja teenuseturge.
2. Muude kui lisas sätestatud turgude kindlaksmääramisel peaks reguleeriv asutus tõendama ja komisjon kinnitama, et kumulatiivselt on täidetud järgmised kolm kriteeriumi:
  - a) tugevate ja alaliste struktuursete, õiguslike ja regulatiivsete turutõkete olemasolu;
  - b) turu struktuur on selline, et ei võimalda tõhusa konkurentsi saavutamist analüüsitava ajavahemiku jooksul, võttes arvesse turutõkete seotud infrastruktuuripõhise ja muu konkurentsi olukorda;
  - c) väljaselgitatud turutõrgete kõrvaldamiseks ei piisa ainult konkurentsiõiguse kohaldamisest.
3. Kui riigi reguleeriv astus on seisukohal, et riigi konkreetset olukorda arvesse võttes ei ole ühegi lisas osutatud turu suhtes vaja kohaldada eelnevat reguleerimist, peaks riigi reguleeriv asutus tõendama, et täitmata on vähemalt üks punktis 2 sätestatud kolmest kriteeriumist, ja komisjon seda kinnitama.
4. Riigi reguleeriv asutus peaks arvesse võtma kõiki asjakohaseid konkurentsipiiranguid sõltumata sellest, kas selliste piirangute allikaks peetakse elektroonilisi sidevõrke, elektroonilise side teenuseid või muid teenuseid ja rakendusi, mis on lõppkasutaja seisukohast võrreldavad.

(¹) Komisjoni suunist (EÜT C 165, 11.7.2002, lk 6).

5. Käesolev soovitus ei piira turumääratlusi, turuanalüüside tulemusi ega regulatiivseid kohustusi, mille riikide reguleerivad asutused on direktiivi 2002/21/EÜ artikli 15 lõike 3 ja artikli 16 kohaselt vastu võtnud enne käesoleva soovitusi vastuvõtmist.
6. Käesolev soovitus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 9. oktoober 2014

Komisjoni nimel
asepresident
Neelie KROES

LISA

1. turg. Kõne lõpetamise hulgiteenus konkreetses üldkasutatavas telefonivõrgus kindlaksmääratud asukohas
  2. turg. Kõne lõpetamise hulgiteenus konkreetses mobiilsidevõrgus
  3. turg. a) Kohalik juurdepääsu hulgiteenus kindlaksmääratud asukohas
b) Masstoodete keskse juurdepääsu hulgiteenus kindlaksmääratud asukohas
  4. turg. Kvaliteetne juurdepääsu hulgiteenus kindlaksmääratud asukohas
-